

ทางออกจากวิกฤติน้ำท่วม

สวัสดิ์

การ ปป ภูมิอากาศ

ความไม่แน่นอน ความรุนแรงของภูมิอากาศ

เฉลิมเกียรติ สรรวิเศษ เลขาธิการ กปร.

การจัดการดินน้ำลมไฟ ในหลวงมีพระราชดำริมาตั้งแต่ครองราชย์ กปร กว่า ๔ พัน คก. เกี่ยวข้องกับเรื่องวันนี้มากมาย

ความสมดุล - ธรรม

๒๕๒๓ เริ่มพระราชทานพระราชดำริเรื่องจัดการน้ำ

และพระราชทานเรื่อยมารวมกว่า ๒๐ ครั้ง ให้ดูทั้งท่วม แล้ง เสีย

ป่าอัมชุน้ำอย่างไร อ่างเก็บน้ำ ฝ่ายชลอความชุ่มชื้น เชื่อน floodway แก้มลิง

โครงการ ๓ ประสงค์ใด ของ สนง. ทรัพยากรฯ ประมวลไว้แกวปี ๒๕๔๐

บูรณาการให้เอื้อ สนับสนุนซึ่งกันและกัน เครื่องมือ โครงสร้าง การจัดการ

การกระจายอำนาจ

วสันต์ ภัยหลีกลี่

ผลกระทบกว้างขวางรุนแรงมาก เป็นน้ำท่วมรุนแรงที่สุดที่เคยเห็นมาในชีวิต

การแก้ปัญหาระยะยาว บูรณาการ และยั่งยืน

สสท. เสนอข่าวสารที่รอบด้าน เป็นอิสระ ถูกต้องตรงไปตรงมา แจ้งเตือนภัย

ให้ชาวบ้านรับมือได้ดีขึ้น ให้เกิดสติในการรับมือ เป็นสื่อกลางในการระดมน้ำใจ

ความช่วยเหลือ ผ่าน บ/ช เพื่อนพ้อง และ บ/ช ThaiPBS ทำหน้าที่สื่อสารณะ

หวังให้การประชุมทำหน้าที่เพื่ออนาคต

มล. จีรพันธ์ ทวีวงศ์ รองเลขาธิการ กปร.

**การมองเป็นระบบเชื่อมโยงกว้างขวาง สุ่มาตรการทั้งระยะสั้นระยะยาว ที่เป็น evidence-based ใช้ความรู้ ใช้ปัญญา

ปาฐกถาพิเศษ "หลักคิด หลักทำ

ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ในการบรรเทาอุทกภัยเมื่อปี ๒๕๓๘"

จริย์ ตุลยานนท์ กก. มูลนิธิชัยพัฒนา และอดีตอธิบดีกรมชลประทาน

ที่ปรึกษาสำนักงาน กปร. ปร. คณะทำงาน โครงการ ๕ ประสงค์ใด สนง. ทรัพยากรน้ำ

อดีตกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ต้องอยู่กับธรรมชาติให้ได้ (อายุ ๘๒)

พท. เสียภัยน้ำท่วม ๓๕,๐๐๐ ตร. กม. (๒๒% ของประเทศ)

. พท ชลประทาน ๑๖,๐๐๐ ตร. กม. (๓ ล้านคน)

. พท. ชุมชนริมแม่น้ำ ๑,๘๐๐ ตร. กม. (๑๒ ล้านคน)

. พท. เกษตรกรรม ๑๗,๐๐๐ ตร. กม. (๒ ล้านคน)

ปี ๒๕๓๘ คั้นกั้นน้ำใน กทม. เสร็จ รับผิดชอบให้ต้องเอาน้ำลงทะเลโดยเร็ว

ขจัดสิ่งกีดขวางในคลองต่างๆ ใน กทม. ต้องรับน้ำเข้ามาด้วย แต่อย่าให้เสียหายมาก

ทรงย้ำว่าข้อมูลต้องถูกต้อง ละเอียด สมบูรณ์ กองทัพอากาศทำแผนที่ละเอียด

บอกว่าน้ำไหลติดขัดตรงไหน กองทัพบกเข้าเร่งน้ำ เคลียร์แม่น้ำท่าจีน

ถนนเพชรเกษมมีเครื่องกีดขวางมาก กองทัพบกและกรมทางช่วยกันเอาออก

ผู้ทำงานน้ำต้องมองจากปากอ่าวขึ้นไปถึงทางเหนือ ว่ามีสิ่งกีดขวางน้ำที่ไหนบ้าง

มีจุดงานที่ไหนบ้าง จุดบังคับน้ำ ดูให้รอบคอบหมด เห็นรูปร่างจริงๆ

ดูว่าทุกจุดทำงานเต็มประสิทธิภาพหรือไม่ จะช่วยให้การทำงานเกิดผล ต้องดูทุกจุด

ต้องรู้ลักษณะ ปิง วัง ทลิ่งชัน น้ำมาเร็ว ต้องดูน้ำทะเลขึ้นลงในอ่าวไทย

ช่วงน้ำหนุนสูง ต่ำ ต้องระบายน้ำให้เหมาะสม

ด้าน nonstructural ยิ่งสำคัญ เช่นการเตือนภัย บอกสถานการณ์ ต้องถูกต้อง

สมัยก่อนการพิพาททางแนวความคิดไม่รุนแรงมาก มีหน่วยอาสาสมัครช่วยมาก

ช่วยสื่อข้อมูลระดับน้ำ ที่คลองด่านมีกลุ่มครู รร. มัธยม นร. ช่วยกำจัดขยะ

รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการทำงานเอง

เกิด คก. ตามพระราชดำริ มาก เช่น เขื่อนป่าสักฯ ๙๕๐ ล้าน ลบ.ม

เขื่อนขุนด่านตระการชล ผันลงบางปะกง เขื่อนแควน้อย พิษณุ ๑๐๐๐ ล้าน แก้มลิง

ตอ. แก้มลิง ตต. คลองลัดโพธิ ช่วยวันละ ๓๐๐ ล้าน ลบ.ม. มีส่วนบรรเทาอุทกภัยปี

๒๕๕๔ ได้มาก

ควรต่อยอด คก. พระราชดำริต่อ เช่นน้ำจากทุ่งรังสิตไปลงทะเลยาก ควรทำ floodway ที่ยังทำไม่สำเร็จ จากคลอง ๑๑ ถึง ๑๔ ทาง ตต. ต้องให้ออกคลอง... คลองสนามชัยให้ได้
ระบบชลประทาน ออกแบบมานาน เป็นคลองส่งน้ำ ถ้าจะกันอุทกภัย ต้องทำให้ระบายน้ำด้วย
รับสั่งว่าที่รับสั่งเป็นหลักการ จะให้ได้ผลต้องผู้เชี่ยวชาญทำ ภัยธรรมชาติจะรุนแรงขึ้น

การบริหารจัดการอุทกภัยขนาดกลางและขนาดใหญ่ตามแนวพระราชดำริ

รศ. ชูเกียรติ ทรัพย์ไพศาล อดีต อจ มก.

ที่นำเสนอเป็นงานตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ ถึงปัจจุบัน แผนแก้ไขน้ำท่วม แล้ง บาดาล อนุรักษ์ Hydrodynamics for measurement, flood plain vs floodway / flood diversion ๘ ลุ่มน้ำ ๑ ใน ๓ ของ ปท. ๒๔ ล้านคน

น้ำ ๑๖,๐๐๐ ล้าน ลบ.ม. อยู่ใน floodplain (แก้มลิง) 100,000 ตร.กม. ได้เขื่อน เมืองสำคัญอยู่ในนี้ทั้งหมด

ฝนตก ๘๐ มม./วัน น้ำจะล้นตลิ่ง

ต้องคุมระดับน้ำที่อยู่ยาวไว้ที่ ๕.๐๐ ม. รทก. ปีนี้ ๖.๐๐

ผังเมือง

แม่น้ำเจ้าพระยาระบายได้ ๓๐๐๐ ลบ.ม./วิ ๓๐๐ ล้าน ลบ.ม./วัน

ระบบรับฝน ๑๐๕ มม.

ระบบใช้ พท เศรษฐกิจ ๔๐% จีดีพี

ปัจจัยที่ ๔ การสื่อความหมาย พูดความจริง

จะบริหารความพอดีระหว่างคนเมืองกับคนชนบทอย่างไร เกษตรก้าวหน้า

Flood diversion channel - หาดใหญ่ ไม่ใช่ floodway (ชูเปอร์คลอง) ซึ่งใหญ่กว่า กันน้ำท่วมไม่ได้จริงจัง

การใช้ ปย ที่ดินในที่น้ำท่วมถึง ผล ปย ทับซ้อน ๕ เจ้าพ่อใหญ่

Natural disaster vs human disaster คนนอกกรุง-ในกรุงทะเลาะกัน

ประกันไม่จ่ายหากเป็น HD

มาตรการไม่ใช่สิ่งก่อสร้างสำคัญกว่าสิ่งก่อสร้าง
มีแผนระยะสั้นกลางยาว แต่ไม่มีการดำเนินการ
Hydrodynamic flow measurement
วิจัย modeling กระจายน้ำ ระดับน้ำเป็นอย่างไร
เกษตรกร
คิดใหม่ เพื่ออยู่ร่วมกัน
คนเมือง
คำถาม แผนน้ำ - แผนดิน กับ ศพพ.
ใช้แผนไม่ใช่สิ่งก่อสร้าง - แผนใช้สิ่งก่อสร้าง อย่างสมดุลสอดคล้อง
การให้ข่าวแบบ single authority

ปูจนา วิเคราะห์วิกฤติอุทกภัย ปี ๒๕๕๔

รศ. ดร. สุจริต คุณธนกุลวงศ์

Approach จากชุมชนสู่รัฐ

ภาคกลางตอนบน และล่าง

เริ่ม กค. ไปที่สุโขทัย เกิด ๘ ครั้ง

จุดเริ่มวิกฤติ ๑๔ กย. บางโคมศรีแตก น้ำไหลเข้าทุ่งฉับพลัน ๑๙ ตค. คลอง ๑ แตก

ฝน ๑๒๐๐ ไม่น่ามาก แต่นาน มากกว่าค่าเฉลี่ย ๔๐% ไม่ทิ้งช่วง

ปีนี้คนหมิงแล้ง น้ำไม่ไปจีน

ฝนกับน้ำท่ามาพบกันที่นครสวรรค์ กย.

เขื่อนทำตามมาตรฐาน สิริกิติ์ ซ้ำ ๒ สปด. ช่วยยม

น้ำลงเขื่อน ๔ หมื่นล้าน ชั่งในทุ่งด้านบน ๖ พัน

ตค. น้ำออกจากเขื่อนมากกว่าเข้า

JICA ถามจะใช้ตัวเลขไหนออกแบบมาตรการ ๔.๖ พัน หรือ ๖ พัน ลบม. /วิ

ที่นครสวรรค์ ตอบไม่ได้

ปีนี้ใช้หลักการบริหารเพื่อการชลประทาน

เพื่อป้องกันนิคมอุตสาหกรรม ต้องผันน้ำไปทาง ตต. ยังไม่มีระบบเอาน้ำออกทะเล ปีนี้ไม่ดี

อาจต้องทำอุโมงค์ผันน้ำ

คก ๒๐ ปี Clearing house mechanism

JICA จะมาช่วยวางแผน ๑๘ ด.

อุตไม่ชัดเจนว่าใครตัดสินใจ

ถาม-ตอบ

ธวัชชัย ดิงสันสนี

ขาดการบริหารความเสี่ยงของน้ำท่วมใน พท. ศึกษา flood hazard, risk factor มีข้อมูล ๓๐ ปี เคยศึกษาระดับน้ำที่ท่วม คิดว่าเกิน ๑๐๐ ปี Return period เกิน ๑๐๐ ปี

สุภัทร วงศ์วิเศษ

ในหลวงพระราชทานวิธีการ FAO คก. เจ้าพระยาใหญ่ เชื้อนเจ้าพระยา น้ำท่วมปี ๒๖ กทม. น้ำท่วม ๔ ด. พระราชทานคั่นกันน้ำด้านเหนือ ใจกล้า เสนอวิธีสูบน้ำออกจาก กทม.

ปี ๓๘ พระราชทาน บูรณาการแก้มลิง floodway

ชุมพร พระราชทานผันน้ำสู่อ่าวพังก

ใช้ที่คลองอุตตะภา หาดใหญ่

ลุ่มเจ้าพระยา ควรทำตามแนวพระราชดำริ ตามรูปสุดท้ายของท่านเจริญ

ใช้แม่น้ำท่าจีนทาง ตต. ช่วย ออกแบบคลองมะขามเฒ่าใหม่ ให้เพิ่มปริมาณได้มาก สูโพนพระยาโดยยกคันขึ้น ไม่ต้องเวนคืนที่ดิน (คนนี้มีความรู้มาก)

วีรศักดิ์ เกษตร จ ชัยนาท

ควรมี แผนระยะสั้น ยาว

ใช้ระบบการจัดการ เวลานี้เห็นแก้มลิง ที่ สระบุรี : ทำวัง บ้านหมี่ ออยุธยา : บางบาล เสนา บางซ้าย ทำนาให้เร็ว เก็บเกี่ยวก่อน สค.

ชัยนาทที่เกษตร ๑.๒ ล้านไร่ ท่วมเกือบ ๒ แสน จัดระบบ และชดเชย

แผนระยะยาว มองทั้งระบบ macro และเพื่อนำแล้ง ให้ ชช จัดการส่วนย่อย

สุทธิศักดิ์ ศรลัมภ์

ถามชูเกียรติ ระยะสั้น การใช้ FW แก้มลิง ถามปีนี้หากใช้จริงจัง จะท่วมไหม ปีหน้า operating plan พร้อมปฏิบัติหรือไม่

ชูเกียรติ

ปี ๓๘ บริหารโดยใช้ Floodland ไม่ท่วมอย่างปีนี้ แต่ land use ต่างกัน
กำลังทำเรื่อง single command
ซื้อผลิตผลล้านไร่ ๕ พันล้านเท่านั้น
การคิดกับการปฏิบัติ บวกความละเอียดอ่อน เอาความลับ กยน. มาบอกไม่ได้

สุทธิศักดิ์

ปีนี้เราโชคดีที่เครื่องมือจัดการน้ำปลอดภัย ไม่แตก

สุจริต

ต่อ. ไม่ได้ใช้ FW เลข ตต. เป็น FW โดยธรรมชาติ

**การจัดการการแบ่งสุขแบ่งทุกข์ เพื่อ win - win หนีจากแก่งแย่ง สู Lose - lose ใช้
scenario technique เพื่อสื่อสารสังคม

เหลียวหลัง แลหน้า กับปัญหาวิกฤติอุทกภัย

๑๑ มาตรการแก้ไขน้ำท่วมแบบหลายมิติ

ซูเปอร์เอกซเพรสฟลัดเวย์ หนทางฟื้นความเชื่อมั่นประเทศไทย

ศ. ดร. ธนวัฒน์ จารุพงษ์สกุล จุฬาฯ

ไม่ใช่ของใหม่ นักวิชาการเคยศึกษาไว้มาก ต้องการการต่อยอดทางวิชาการ
กรุงเทพและเมืองบริวาร Artificial floodway ขุดคลองใหญ่

สองข้างเป็นสวนสาธารณะ

ตนเป็นนักนิเวศวิทยา ธรณีวิทยา

เรามักคิดถึงแต่ structural measures

Nonstructural เช่น แผนที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม มาตรฐานโครงสร้าง จัดรูปที่ดิน
Flood Loss Prevention method ESCAP/UNDP 1991

ต้อง combine 2 แนวทาง เป็น ๑๑ มาตรการ

ปี ๓๓ / ๕๔ ปากขวดแคบลง และมีพื้นที่ดัก (นิคมฯ)

เสนอ SuperExpress FloodWay ที่ ๒ ข้างเป็น motor way ยกกระดืบ
ตรงกลางปลูกข้าว ระบาย 6000 ลบ.ม./วิ ๒ เท่าของเจ้าพระยา
เปลี่ยน กท. เป็น multipolis จาก monopolis
เก็บภาษีโรงเรือนคนในคันกั้นน้ำ แพงลือต่อคนมาอยู่ใหม่
ระบบเตือนภัยล่วงหน้าบอกได้ ๖ เดือน El Nino, La Nina
ใช้แผนที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมในมาตรการควบคุมการใช้ที่ดิน
ต้นข้าว ๕ ม. สูงวันละ ๑๕ ซม.

มาตรการที่ไม่ใช่สิ่งก่อสร้าง ถอดบทเรียนจาก จ. ลพบุรี (๕๓/๕๔) และ จ. นครราชสีมา (๕๓)

รศ. ชัยวัฒน์ ชัยนการนาวิ คณะวิศวกรรม มก. บางเขน

๑๒ มาตรการ

ทำงานมวลงชนด้วย ชาวบ้านต้องการรู้ล่วงหน้า

ภาครัฐต้องสื่อสารโดยคนที่ไม่อิงการเมือง ภาพการท่วม คำนวณได้

ระบบช่วยตัดสินใจในการบริหารจัดการน้ำ

ดร. จิระวัฒน์ กณะสุต มก.

คาดการณ์ล่วงหน้า

****มีข้อมูลกระจัดกระจาย โดยใช้เทคโนโลยีหลากหลาย จะบูรณาการ
เชื่อมโยงเข้าหากันและหาความหมายได้อย่างไร**

ทำ action Research ลุ่มน้ำชีมูล บูรณาการข้อมูล พท. ๗ หมื่น ตร. กม.

ข้อมูลเรดาร์ ดาวเทียม โทรมาตร เอามาทำแบบจำลองคณิตศาสตร์ ทำนาย พท
เสี่ยงภัยดินถล่ม ทำนายปริมาณฝน น้ำท่วม จัดทำระบบตัดสินใจ เตือนภัย

ในชีวิตจริงยังมีน้ำแล้ง น้ำเสีย จะต้องทำขยายออกไป

คก. เริ่ม ส.ค. ๕๓

ช่วยให้เห็นข้อมูลภาพรวม บูรณาการทั้งข้อมูล และหน่วยงาน

องค์กรจัดการน้ำ

รศ. ดร. กอบเกียรติ ผ่องพุฒิ มก.

เป็น คก. วิจัยให้ กพร. เสร็จ สค. ๕๒

การเชื่อมโยง ๕ ระดับ (๑) ข้อมูล (๒) บุคลากร (๓) งบประมาณ. (๔) ตัดสินใจ

**ระบบข้อมูล?

**ระบบการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นระบบเรียนรู้เป็นอย่างไร

**เชื่อมโยงกับพื้นที่ ประชาคม อย่างไร

แผนหลักการจัดการภัยธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับน้ำ

รศ. ดร. กัมปนาท ภัคติกุล

แผนหลัก ๒๕๔๖ ทุน สกว.

ปีนี้ สค. น้ำฝนตกสะสมเท่าของปี ตค. ของเฉลี่ยปีก่อนๆ

ระบบเตือนภัยโดยใช้ความถี่ต่างๆ ตรงไปยังโทรมือถือ

จัดการน้ำผสมผสานกับทรัพยากรอื่นๆ ใน พท. ลุ่มน้ำ (integrated catchment management)

เสนอองค์กรจัดการสาธารณสุข เน้นกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

ทบวงน้ำ

พรบ. น้ำ

๒ เดือน (ตค. พย.) น้ำระเหย ๑๒๐๐ ล้าน ลบ.ม.

น้ำทะเล ออกไป ๑ กม. จากฝั่ง กร่อย 26 ppm (เค็ม 35, จืด 3)

ถาม-ตอบ

ดาร์วิน

ปีหน้าจะท่วมอีกไหม

ธนวัฒน์

แนวโน้มรุนแรงขึ้น

ท่วมสมัย ร. ๓ น้อยกว่า ๒๔๘๕

เกิด La Nina ปี ๕๔ ช้อน ๕๓ โอกาสเกิด La Nina ๓ ปีช้อนยาก

แต่จะเกิดได้หากเกิดพายุก

ดาร์วิน

อ. เสรี ก็ว่าปีหน้าหวังพายุก

ธนวัฒน์

เวลาพายุอยู่ใกล้มาก ให้เข้าหลบในห้องน้ำ

ดาร์ริน

ปีหน้าหากท่วมอีกจะทำอย่างไร

ชัยวัฒน์

ต้องมีแผนเตรียมไว้ล่วงหน้า

ดาร์ริน

ประกาศอพยพพรายวัน แต่ไม่ทราบว่าจะไปไหน จะให้ชาวบ้านทำตัวอย่างไร

กัมปนาท

คนที่อพยพไม่ต้องอพยพซ้ำ

สื่อสารด้วยยานความถี่สู่มือถือ

ซักซ้อมการเตือนภัยล่วงหน้า

ภารณี นักผังเมือง

เพิ่มผังเมือง พท. เสี่ยงภัย กำหนด zoning

ระบบข้อมูล ที่ถึง ปชช. เป็นที่เชื่อถือของ ปชช. ขาด single authority

โครงสร้างองค์กรในภาวะวิกฤติ เสนอ สกว. ต่องานวิจัย กพร. ศปภ.

เป็นโครงสร้างที่ไม่น่าเชื่อถือ ต้องเชื่อมกับ พท.

ดาร์ริน

ตปท. ว่าการเตือนภัย ต้องมีองค์กรกลาง ๑ องค์กร ที่น่าเชื่อถือ ไม่ใช่แบบ ศปภ.

สุทธิศักดิ์

ถามธนวัฒน์ ความเสี่ยง การคำนวณ acceptable risk ที่บอกระดับความเสี่ยง และความสูญเสีย

ธนวัฒน์

Hazard risk เป็นเรื่องใหม่ของ ปทท. กทม. คันกันน้ำ ๒.๕ เมตร
เป็นการรับมือระดับน้ำ ๕๐ ปี ไม่ใช่ ๘๐ ปี
ต้องเอาธรรมชาติของพิบัติภัยหลากหลายประเภท มาใช้คำนวณ risk ทั้งหมด
สังคมต้องให้ความจริงแก่กัน
พิบัติภัยเป็น 4 dimension time frame รัฐบาลใช้ 2 dimension
**ทุกก้าวอย่างของชีวิต ต้องมี risk management

สุทธิศักดิ์

ทำอย่างไรจะใช้โอกาสจากวิกฤติผลกระทบให้เกิดขึ้นได้
ไม่ใช่เสนอแล้วไม่ทำอย่างเดิม

กอบเกียรติ

ที่เสนอเป็นเรื่ององค์กรจัดการน้ำ มอง ๒ ชั้น กิจกรรม กับวัตถุประสงค์
มีเรื่องกำลังคนซ่อนอยู่ ทำให้เคลื่อนยาก

ธนวัฒน์

วัดมวลน้ำจริงได้ที่บางไทรเท่านั้น ที่อื่นไม่ใช่ เป็นจุดอ่อนทำให้ประเมินมวลน้ำผิด
การไม่แบ่งสาขาวิชา

ธนา สุวัฒน์

บางสถานี ใช้ rating curve อีกตัวหนึ่ง ที่วัดตอนน้ำล้นได้
วิธีสร้างความเข้าใจที่ชัดเจน
ทางเลือกที่ยังตกไป การปิดอ่าว
ผชช. จะบูรณาการกันเมื่อไร เสนอ ThaiPBS จัด

ดาริน

ThaiPBS จะจัด

ชัยวัฒน์

ต้องคุยกับมวลชน และ จ. ก่อนตัดสินใจ ราชการอย่าทำตัวเป็นพระเอก
สื่อสารแบบใช้สังคมใน พท. เป็นหลัก

ธนวัฒน์

การปิดอ่าว ไปคุยที่สถานทูตเนเธอร์แลนด์ เขาขีดเส้นว่าจะได้แหล่งน้ำจืดใหญ่
ตนว่าจะได้แหล่งน้ำเสีย และระบบนิเวศจะเสีย คิดว่าฝ่ายรัฐบาลมี agenda อยู่

SE FW ต้องบ่าบัดน้ำก่อน เต็มเกลือ ช่วยกันคิดหลายสาขาวิชา

- ธนะโสภณ สกว.

SE FW จะนำเกษตรแบบ mechanization ปลุกข้าวลูกผสม

การปลุกข้าวติดต่อกันเกิดปัญหาโรคระบาด

การจัดพื้นที่เกษตรใหม่จะเปลี่ยนพฤติกรรมการเพาะปลูกให้เหมาะสม